

Tlačová správa
Luxemburg, 17. februára 2015

Zložitosť politiky rozvoja vidieka a nedostatočné kontrolné systémy členských štátov sú hlavnými príčinami vysokej chybovosti výdavkov, konštatujú audítori EÚ

Zo správy, ktorú dnes uverejnil Európsky dvor audítorov (EDA), vyplýva, že väčšinu chýb v oblasti politiky rozvoja vidieka spôsobilo porušovanie podmienok stanovených na úrovni členských štátov. Kontrolné orgány členských štátov mohli a mali odhaliť a opraviť väčšinu chýb týkajúcich sa investičných opatrení v oblasti rozvoja vidieka. Ich systémy kontroly sú nedostatočné, pretože kontroly nie sú dôkladné a zakladajú sa nedostatočných informáciách.

„Je dôležité porozumieť tomu, prečo chybovosť v oblasti politiky rozvoja vidieka je neprijateľne vysoká. Riešením na jej zníženie je nastoliť správnu rovnováhu medzi počtom a zložitosťou pravidiel, ktorými sa riadia výdavky, čo pomôže dosiahnuť ciele politiky, ako je zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, a usilovať sa o zaistenie dodržiavania týchto pravidiel,“ **poznámenáva Rasa Budbergytė, členka EDA zodpovedná za túto správu.**

Audítori odhadli priemernú chybovosť za výdavky na rozvoj vidieka vynaložené v priebehu troch rokov v období 2011 – 2013, na 8,2 %, čo je štvornásobne viac ako prah významnosti. Investičné opatrenia (najmä granty na kúpu poľnohospodárskej a spracovateľskej techniky) tvorili dve tretiny chybovosti a pomoc, ktorá sa vzťahuje na plochu (vrátane kompenzácií za dodatočné náklady, ktoré vznikajú v dôsledku vykonávania poľnohospodárskych postupov šetrných k životnému prostrediu), tvorili jednu tretinu.

Audítori EÚ zistili, že v súvislosti s investičnými opatreniami **orgány členských štátov mali informácie potrebné na zistenie a opravu chýb**, ale buď ich nepoužili alebo si ich v mnohých prípadoch nevyžiadali. Audítori zistili, že len 16 % chybovosti vzniklo v dôsledku nesúladu s priamymi ustanoveniami právnych predpisov EÚ, pričom najväčšiu časť chybovosti (84 %) spôsobilo porušovanie podmienok stanovených na úrovni členských štátov.

V prípade investičných opatrení sa pri audite ukázalo, že **verejné orgány sú pre nedodržiavanie pravidiel verejného obstarávania významným zdrojom chýb**. Dvor audítorov zistil, že to má dva hlavné dôvody: po prvé, projekty vidieckej infraštruktúry bežne realizovali malé obecné úrady, ktoré mali veľa krát málo skúseností s vykonávaním postupov verejného obstarávania; po druhé, niektorí príjemcovia uprednostnili konkrétne dodávateľov, ktorí už predtým poskytli podobné tovary alebo služby, a preto zadali zákazky priamo. Platobné agentúry ani v jednom prípade nenamietali, hoci **neboli splnené základné zásady verejného obstarávania, a to transparentnosť, objektívnosť, nediskriminácia a riadne zverejňovanie**.

Audítori zistili, že opatrenie na podporu spracovania poľnohospodárskych výrobkov, pri ktorom je verejná pomoc zvyčajne v rozsahu niekoľko miliónov eur na projekt, bolo najviac náchylné na chyby. Neúmyselné porušenie kritérií oprávnenosti verejnými a súkromnými príjemcami predstavovalo jednu štvrtinu chybovosti, kým podozrenie z úmyselného porušenia pravidiel súkromnými príjemcami sa na chybovosti podieľalo ďalšou osminou.

Hlavnou príčinou chýb v prípade pomoci, ktorá sa vzťahuje na plochu, bolo nedodržanie poľnohospodárskych záväzkov, a to v dôsledku **nízkej motivácie poľnohospodárov, aby dodržiavali predpisy, nízkej miery kontroly pri záväzkoch a nízkej miery sankcií za nedodržanie predpisov**.

Audítori zistili, že Komisia napreduje správnym smerom, pokiaľ ide o riešenie príčin chýb prostredníctvom akčných plánov. Nedostatkom však je, že **akčné plány, ktoré realizujú členské štáty, majú najmä reaktívnu úlohu** a systematicky sa nezaoberajú všetkými problémami, ktoré spôsobili chyby. Okrem toho preventívne opatrenia proti hlavným rozšíreným nedostatkom na úrovni EÚ sú nedostatočné.

Kontrola a schválenie programov rozvoja vidieka zo strany Komisie a vykonávanie vnútroštátnych regulačných rámcov zo strany členských štátov má najväčší potenciál na zníženie chýb vo výdavkoch na rozvoj vidieka.

Odporúčania audítorov

- Komisia by mala dokončiť nápravné opatrenia, ktoré doteraz prijala, tým, že sa bude naďalej zameriavať na prvotné príčiny chýb vo výdavkoch na rozvoj vidieka. V tomto ohľade by členské štáty podľa potreby mali prijímať preventívne a nápravné opatrenia týkajúce sa verejného obstarávania, úmyselného obchádzania pravidiel a agroenvironmentálnych platieb.

- Komisia by mala dôkladne monitorovať vykonávanie programov rozvoja vidieka a pri svojich auditoch súladu zohľadňovať platné pravidlá, vrátane tých, ktoré sa podľa potreby prijímajú na vnútroštátnej úrovni, aby znížila riziko opakovaných nedostatkov a chýb.

Poznámky pre vydavateľov

Osobitné správy EDA sa uverejňujú v priebehu celého roka a prezentujú výsledky vybraných auditov osobitných rozpočtových oblastí EÚ alebo tematických oblastí riadenia.

Táto osobitná správa (č. 23/2014) s názvom „**Chyby vo výdavkoch na rozvoj vidieka: aké sú príčiny a ako sa riešia?**“ sa sústreďuje na súlad vykonávania rozvoja vidieka s platnými zákonmi a právnymi predpismi a opisujú sa v nej hlavné príčiny vysokej chybovosti v oblasti rozvoja vidieka. Zároveň sa v nej hodnotí, či je pravdepodobné, že sa prostredníctvom krokov, ktoré prijali členské štáty a Komisia, v budúcnosti účinne vyriešia zistené príčiny. Správa obsahuje informácie, ktoré mali audítori k dispozícii ku koncu septembra 2014.

EÚ a členské štáty prideliли v priebehu programového obdobia 2007 – 2013 viac ako 150 mld. EUR na politiku rozvoja vidieka, ktoré boli takmer rovnako rozdelené medzi investičné opatrenia a pomoc, ktorá sa vzťahuje na plochu. Výdavky na rozvoj vidieka sa realizujú prostredníctvom zdieľaného hospodárenia medzi členskými štátmi a Komisiou. Členské štáty sú zodpovedné za vykonávanie programov rozvoja vidieka na príslušnej územnej úrovni podľa vlastných inštitucionálnych opatrení. Komisia je zodpovedná za vykonávanie dohľadu nad členskými štátmi, aby zabezpečila, že si plnia svoje povinnosti.

Významná úroveň nedodržania platných pravidiel, ktorá sa prejavuje vysokou chybovosťou, znamená, že sa dané finančné prostriedky nevynakladajú v súlade s pravidlami. Môže to negatívne ovplyvniť dosahovanie cieľov politiky rozvoja vidieka, ktorými sú zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, zlepšenie životného prostredia a vidieckej krajiny, zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a podpora diverzifikácie hospodárskej činnosti.

Chyby sú významné, ak sa týkajú viac než 2 % výdavkov.